

TOPLUMSAL OLAYLARDA MEDYANIN ETKİNLİĞİ VE ROLÜ

Murat ÖZGEN*

The Activity and Role of Media on Social Affairs

Especially in the last decade of 20th century, media had a great effect on social affairs all over the world. In Turkey, beginning from early 1990s private radio and television stations began their *de facto* activity. In April 1994 they were arranged legally via RTUK. Also in 1990s Turkish press had many troubles for instance concentration, economic problems, unemployment and lack of unionism etc. In this article regarding the media, those have discussed and some analysis has been made from the point of view of social and political affairs in Turkey.

Key Words: Concentration, unemployment in media sector, media plaza, 12 September 1980 military interference, 1982 Constitution.

Giriş

Günümüz dünyasında artık hiç kimse medyanın toplumsal olaylar üzerindeki etkinliğinden habersiz değil. Çağdaş bir toplum

* Doç.Dr., İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü

olabilmenin en önemli önkoşullarından biri de, hiç kuşkusuz haberleşebilme ve karşılıklı olarak iletişim kuran insanlar topluluğu olma yeteneğini elinde tutabilme özelliğidir.

Diğer bir anlatımla, çağdaş demokrasilerin yaşam bulmaları ve toplumsal düzlemde bireylerin kendi gelişimlerini sürdürmelerinde iletişim olgusu etkin bir rol oynamakta. Kısacası, çağdaş bir toplumun varlığından söz etmek için toplumda yer alan unsurların birbirleriyle iletişimleri kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Toplumu oluşturan bireylerin bireylerle, bireylerin kurumlarla, kurumların kurumlarla aralarındaki iletişim bozukluğunun toplumsal yapı içinde ne tür sakıncalar doğurduğunun en iyi göstergesi, 12 Eylül 1980 öncesinde Türkiye'nin yaşadığı karanlık günlerdir.

Hiç kuşkusuz, 12 Eylül öncesinde toplumsal ve siyasal muhalefeti oluşturan dinamikler arasında asgari düzeyde de olsa belirli bir iletişimin sağlanması, o dönemde farklı grup ve çevrelerce yapılan provokasyonları alt düzeye indirebilecekti.

Ne var ki dönemin koşulları, böylesi bir diyalog ortamının yaratılmasına ve sürdürülmesine imkan tanımamaktaydı. Buna karşın, o yıllarda ülke ve daha genel anlamda dünya, "soğuk savaş"ı olanca ağırlığıyla omuzlarında hissetmekteydi ve bu olaylar bir anlamda soğuk savaş olgusunun ülkemize yansımaysdı.

Günümüz koşulları ise, bilim ve teknoloji sayesinde insanlara, birbirleriyle aralarındaki uzaklıklara bağlı kalmaksızın yoğun ve yakın biçimde iletişim kurmalarının olanaklarını çok geniş ölçüde vermektedir.

12 Eylül 1980 hareketine dönülecek olursa bu, Türkiye'de devlete, yönetim tarzına ve egemen sınıflara, kısacası siyasal ve toplumsal sisteme karşı 1960'lı yılların sonundan itibaren

başlayarak sürdürülegelen ve sosyal alanda ortaya çıkan muhalefetin, mevcut sistemin dinamikleri tarafından radikal biçimde budanması anlamına gelmektedir.

Bir başka ifadeyle belirtmek gerekirse, 1980'e gelindiğinde merkeziyetçi ve baskıcı anlayışa sahip siyasal ve sosyal sistem iki seçenek arasında zorunlu olarak tercih kullanma durumunda kalmıştı. Ya kendini bir şekilde değiştirip dönüştürecek -tabi bu durumda çıkar gruplarının ve onların çevrelerinin sistemden sağladıkları rant olumsuz biçimde etkilenecekti- ya da toplumsal muhalefeti kırıp, kendine benzetecekti. Sonuçta mevcut sistem, kendini değiştirmek ve/veya dönüştürmek yerine toplumsal muhalefeti kökten budamayı yeğledi.

Bu yaklaşımı bir anlamda, devletin "merkeziyetçi" anlayışının toplumsal muhalefet karşısındaki tepkisel yaklaşımı olarak da adlandırmak mümkündür. Murat Belge, bir yazısında bu yaklaşım modelini 12 Eylül hareketiyle bağlantılayarak şu şekilde çözümlüyor, irdelemektedir:

"Merkeziyetçi eğilim 12 Eylül döneminde varabileceği en üst düzeye vardı... Bundan sonra Türkiye'nin çağdaş bir toplum olma yoluna girmesi, merkeziyetçiliğin mengenelerinden çıkmasıyla birlikte gerçekleşebilecek bir olaydır. Çünkü bu toplum, merkezdeki tek bir beynin kavrayamayacağı ve yönlendiremeyeceği kadar karmaşıklaşmıştır. Buna bağlı olarak, merkeziyetçi baskı nedeniyle inisiyatifli bireyler yetiştirme imkanından daha uzun süre yoksun tutulursa, kendi içinden çürümeye başlayacaktır."(Belge, 1993: 354)

Bu arada, toplumsal gereksinimlerin yanı sıra dünyadaki konjonktürel değişimin de gereği olarak mevcut merkeziyetçi

sistem, 12 Eylül sonrasında özde aynı kalarak kabuk değiştirdi. Bu değişimin sonuçlarından, toplumsal yapı içinde yer alan her kurumun az ya da çok etkilenmesi gibi, basın alanı ve dolayısıyla gazeteciler de etkilendi.

Dönemin başbakanı Turgut Özal basın alanında, ileriki yıllarda olacakları, daha o günden “iki buçuk gazete kalacak” sözleriyle haber vermiştir. Bu cümle ya da hüküm, sonraki yıllarda Türk basınında ortaya çıkacak olan tekelleşme -ya da daha doğru bir deyişle oligapolleşme- eğiliminin de habercisi sayılabilirdi ve nitelik de öyle olmuştur.

12 Eylül döneminde gazeteler, üzerlerindeki olumsuz etkiler nedeniyle “apolitik” bir tavır benimsemek zorunda kalmışlardır. Yazılı basın asıl görevi olan haber verme, bilgilendirme, toplumsal muhalefeti dillendirme işlevinden uzaklaşarak “magazinleşme” eğilimi içine girmiştir.

Yine aynı dönemde, toplumsal muhalefetin sesini geniş halk kitlelerine ulaştırmada önemli bir görev yaptığı görülen “Nokta” dergisinin başarısı bu bağlamda değerlendirilecek olursa çok manidardır. Toplum, o dönemde kendi sesinin yankısını duyabileceği ve o muhalif sesi yükseltecek olan kitle iletişim araçlarına büyük ölçüde yönelmiştir.

Bu arada, yine söz konusu dönem içinde, Nokta dergisinin ortaya koyduğu dikkate değer başarının bir anlamda tam tersi yöndeki bir yükseliş grafiği de “Tan” gazetesinde görülmüştür. Tan gazetesi, 1980’li yılların ortalarında, belli bir satış çizgisinin üzerine çıkmış, satış açısından sayısal bir başarıyı yakalamış ise de “asparagas haber”e örnek oluşturmak dışında, topluma herhangi bir şey vermemiş, katkıda bulunmamıştır.

1988'de Türk basını önemli ve kendisi için yaşamsal değere sahip bir başka gelişmeyle karşı karşıya kalmıştır. 1980'lerin sonunda Türkiye'de basın alanına, dışarıdan büyük kapital sahiplerinin girdiği görülmüştür. Bu hareketin en bilinen ve sansasyonel ismi ise, Asil Nadir'dir.

Türk basın yaşamında Asil Nadir hareketinin görülmesindeki en önemli etken ise, çeşitli nedenlerin yanında dönemin başbakanı Turgut Özal'dır. O dönemde Turgut Özal, Asil Nadir'in İngiltere'de başarı sağlamış bir Türk işadamı ve ayrıca Kıbrıs asıllı olması nedeniyle onun Türkiye'de de bazı ticari girişimlerde bulunmasını teşvik etmiştir. Ancak basın alanına, sektör dışından giren bu sıcak paranın yaratacağı denge bozucu unsurlar ise, ne yazık ki dikkate alınmamış ya da alınmak istenmemiştir.

Burada güdülen bir başka amaç ise, Özal iktidarının ilk yıllarında, toplumsal ve siyasal muhalefetin olmamasından dolayı görülen, görece başarılı siyasi ve ekonomik durumun yerini, toplumda giderek artan muhalif seslere bırakması ve bunun önünün basını tek elden kontrol etme yoluyla alınacağı yönündeki inanç ve düşünceydi. Özal'ın iktidar yıllarındaki siyasal ve toplumsal muhalefetin durumuna ve konumuna ilişkin olarak Emre Kongar şu yorumu yapmıştır:

"Özal dönemi, 12 Eylül'ü yapan askerlerin arzuladığı biçimde, darbenin sivil bir uzantısı olarak gelişti.

Böylece 1987 yılındaki (koşullarını yine kendisinin önceden, pek çok defa yasa değiştirerek belirlediği) seçime kadar, rakipleri de yasaklı olduğundan, adeta mutlak bir otorite ile, bir 'dikensiz gül bahçesinde' iktidar oldu. Tek uzlaşması gereken odak, zaten

kendisine iktidar iznini vermiş olan ve o sırada Cumhurbaşkanlığı yapmakta olan Kenan Evren idi...

Böylece Özal, askerlerin 12 Eylül darbesinin ilk günlerinde söyledikleri, artık 'on-on beş yıl bu ülkeyi biz yöneteceğiz' ifadesinde gönderme yapılan 'askerlerin denetimindeki sivil yönetim dönemi'nin uygulayıcısı oldu."(Kongar, 1998: 219-220)

1980'lerin sonuna doğru, askeri darbenin ilk yıllarındaki sert uygulamaların görece hafiflediğini ve bu nedenle basının cezai yaptırımlar yerine, başka bir biçimde kontrol altında tutulması gereksiniminin doğduğunu da burada belirtmek yerinde olacaktır.

1980'li yıllarda, Türkiye'de görülen neo-liberal ve neo-kapitalist anlayışın en önemli temsilcisi olarak Turgut Özal dikkati çekerken, dünyada da bu anlayışa paralel olarak Amerika'da "Reaganizm", İngiltere'de ise "Thatcherizm" aynı anlayışın farklı ülkelerdeki değişik yansımaları olarak dikkat çekmekteydi. Bu üç ismin, farklı ülkelerde ancak aynı dünya görüşünü temsil etmelerini basit bir rastlantısal olay olarak açıklamaya çalışmak ise, en azından safdillik olarak adlandırılabilir.

Turgut Özal iktidarı, aynı zamanda, bu neo-liberal ve neo-kapitalist anlayışın gereği olarak, yeni dünya düzeni ile dışa açılma politikalarının da geri dönülmez ve vazgeçilemez savunuculuğunu yapmaktaydı. Yeni dünya düzeninin simgesi haline gelen bilgisayar ve yabancı dil, özellikle de İngilizce, adeta Özal'ın iktidar döneminin en dikkat çeken unsurlarıydı. O dönemde, bu iki öge çağdaşlığın ve çağdaşlaşmanın da adeta simgesi haline gelmişlerdir. Kuşkusuz bu gelişmede medyanın yeri, tartışılmaz durumdaydı. O yılları hicveden kitabında Can Kozanoğlu, şu yorumu yapmaktadır:

“Medya aracılığıyla yaygınlaştırılmış çağdaş değerlere daha çok uyan adam Özal’dı ve bilgisayar çok şeyi hallediyordu artık. Orta ve orta-alt sınıflarda çok tutulan ‘Bi İngilizce, bi bilgisayar bu devirde başka türlü yırtamazsın’ mantığı, politik karşılığını yaratıcısında, yani Özal’da buldu.”(Kozanoğlu, 1992: 16)

1990’lı Yılların Başlangıcında Türkiye’de Yayıncılığın Durumu

1990’lı yıllara gelindiğinde Türkiye’deki önemli ayrıcalıklardan biri de radyo televizyon yayınlarının TRT tekelinde olmasıydı ve özerk bir kurum yapısı görüntüsü veren TRT, aslında kuruluşundan itibaren siyasal iktidarların en önde gelen manevra alanlarından biri konumundaydı.

Bu ayrıcalık bir anlamda, Montesquieu’den günümüze kadar gelen ve çağdaş demokrasilerin önemli tanımlamalarının başında yer alan “kuvvetler ayrılığı ilke”sine de, 4. güç olma açısından bakıldığında, ters bir durum oluşturmaktaydı. Ancak Özal ve onun iktidar anlayışını devam ettiren ANAP, mevzuat üzerinde yaptıkları oynamalarla bu tekelin kırılması yönünde önemli ve etkin bir adım atmıştı.

“Anayasa’nın Türkiye Radyo Televizyon Kurumu’na tekel tanıyan hükmü, fiilen, ‘link hatları’ denilen ve televizyon yayınlarının nakledilmesinde kullanılan hatların TRT’nin denetiminde olması ile sağlanıyordu. TRT özerk yapısına dayanarak, Anayasa da kendinden yana olduğundan, kendisine rakip bir özel televizyonun yayınıni engelliyordu.

İşte Özal, ‘link hatlarının’ denetimini, ... TRT’nin elinden aldı ve Ulaştırma Bakanlığı’nın denetimine verdi. Sonra da kendi

denetimindeki bürokrasinin desteği ile özel televizyon yayınının Türkiye'den izlenmesini sağladı.”(Kongar, 1998: 226)

Magic Box Star1 adlı kanalla ve herhangi bir yasal düzenlemeye bağlı olmaksızın başlayan özel televizyon yayıncılığı, yalnızca bu alandaki TRT tekelinin kırılması anlamına gelmiyor, aynı zamanda anayasanın konuyla ilgili olan ve radyo, televizyon yayınlarını düzenleyen maddesinin de bir anlamda ihlal edilmesine yol açıyordu.

Ancak burada belirtilmesi gereken önemli bir noktayı da gözden kaçırmamak gerekmektedir. O yıllarda, Türkiye Cumhuriyeti devletinin daha önce olduğu gibi, televizyon yayınları tekelini TRT marifetiyle kendi elinde bulundurması, aslında siyasi iktidarın tasarrufunda bulunan bir uygulama konusuydu ve bu tekel ancak yine siyasi iktidarın bazı çevrelere yeşil ışık yakmasından sonra kırılabilirdi. Nitekim böyle oldu.

“Cumhurbaşkanı Turgut Özal, 1990 yılında ABD gezisi sırasında yaptığı bir açıklamada, yurtdışından Türkiye'ye yapılacak Türkçe televizyon yayınlarının yasal bir sakıncası olduğunu sanmadığını belirterek, 'dış memleketlerden bir kanal kiralayan Türkiye'ye yayın yapabilir' diyordu.”(Yengin 1994: 116)

Oysa, 1982 Anayasası'nın 133. maddesinin 1. fıkrası, 'radyo ve televizyon istasyonları, ancak Devlet eliyle kurulur ve idareleri tarafsız bir kamu tüzel kişiliği halinde düzenlenir' diyerek, 1961 Anayasası'nda olduğu gibi radyo-televizyonu Devlet tekeline bağlamıştı.(İçel, 1990: 299)

Böylece Türkiye'de, radyo-televizyon yayınlarında görülen yasadışı uygulama sürecine girilmiş ve bu süreç ancak 3984 sayılı

ve 16.4.1994 tarihli yasanın 20.4.1994'de resmi gazetede yayınlanmasıyla sona ermiştir.(Akgüner ve diğerleri, 1995: 259)

1990'larda Türkiye'de Basının Durumu

Bu gelişmelerin yanı sıra, 1990'lara gelindiğinde basın alanında ortaya çıkan oluşumlar da ilgiyle izlenmeye değer bir nitelik kazanmıştı. Daha önceden de belirtildiği gibi, bu dönemde yazılı basın alanındaki büyük yapısal değişiklikler ve bunların ortaya çıkardığı sonuçlar ileride Türk basın yaşamında görülecek olan deformasyonun da habercisi olma niteliğini taşımaktaydı.

Artık gazeteler, sahiplerinin adlarıyla anılmıyor, bu da mesleki geleneğe ya da daha da ötesinde aile adının herhangi bir biçimde kötü anılmasına fırsat bırakmamak anlamında gösterilecek olan çabaların, gün geçtikçe güdükleşmesi sonucunu doğuruyordu. Örneğin, 1980'lere kadar Türkiye'de Milliyet gazetesinin adı Karacan soyadıyla birlikte anılır durumdaydı. Yine Hürriyet gazetesi, Simavi soyadının bir simgesiydi. Oysa bu yeni dönem, artık aile adlarının yavaş yavaş ortadan kalkarak büyük sermayenin basın alanına girdiği süreç olarak akıllarda yer etmeye adaydı. 1990'lı yılların özellikle 2. yarısı, herkesin bildiği gibi artık medya holdinglerin ve bu holdinglerin bünyelerinde yer alan pazarlama şirketlerinin dönemi olmuştur.

Böylesi bir gelişme sonucunda, kişi ve/veya aile adlarının önüne holding adları geçince gazeteler de entelektüel ürün olmanın dışında bir ticari meta haline gelmiş, okuyucular ise artık "müşteri" biçiminde algılanır olmuştur.

1980 öncesinde gazeteler için önemli olan "kaliteli habercilik" olgusu, yerini, yukarıda değinmeye çalıştığımız,

tecimsel ve kapitalist yaklaşımdan dolayı, en çok satanın başarılıymış gibi görüldüğü ya da sayıldığı bir anlayışa terk etmiştir.

1990'larda Türk basınının Babiali'den İkitelli'ye geçişi yalnızca fiziksel bir yer değişimi olarak algılanmamalıdır. Bu dönem, yazılı ve görsel-işitsel basınımızın "medya" mertebesine erişmesinin yanı sıra halkın içinden ve yaşamından kendisini bir anlamda çekerek, "sırça köşk"e yerleşiminin de simgesi olmuştur.

Özellikle 1990'lı yıllar, Türk medyasının yeni yerine alışması ile geçmiş, bu arada Türk halkı bu yeniliğin tüm yükünü, gereksiz ve anlamsız enformatik bombardıman yoluyla, çekmek ve sırtlamak zorunda kalmıştır. "Medya Tower" ya da "Medya Plaza"larda masa başında üretilen haber, program ve bir takım kurmaca mizansenler, halka ülke gerçeklerini anlatmaktan çok uzak kalmış, buna karşın günlük yaşamın gerçeklerinden uzaklaştıran ve adeta ruhuna afyon etkisi yapan bir anlayışla topluma sunulmuştur.

Halil Nebiler eski ile yeni habercilik anlayışı arasındaki farklılaşmayı yapıtında şu şekilde belirtmektedir: "Eskiden, Bab-ı Ali geleneğinde röportaj yüzyüze yapıldı. Çünkü röportaj yapılırken yalnızca sözler değil, o sözler söylenirken karşınızdaki insanın mimikleri, vücut dili, gözbebekleri çok daha önemlidir. Şimdilerde ise plaza sendromu yaşayan, bilinçaltları kirli, hınçlı, kompleks sayısı artmış kişiler gerçekle yüzyüze gelmemek ve o yapay dünyalarından kopmamak tembelliğiyle çeviriyorlar telefonu ve başlıyorlar sormaya, suçlamaya"(Nebiler, 1995: 51)

17 Ağustos 1999 günü, Marmara bölgesini sarsan deprem göstermiştir ki, popülist anlayışlı yayıncılık, uzun vadede düşünüldüğünde bireye ve topluma zarar vermektedir. Yıllardan

beri hataları görmezlikten gelmek, bazı çevrelere şirin görünerek siyasi ya da başka çıkar hesapları peşinde koşmak, bilimi ve bilim adamlarının sözlerini kulak ardı etmek, aslında insanın ve toplumun kendisini kandırmasından başka bir şey değildir. Ne yazık ki Marmara depremi, bu gerçeği çok acı biçimde halkımıza ve bunun yanı sıra topluma egemen çevrelere hatırlatmıştır.

Oysa geriye dönülüp bakıldığında görülecektir ki, Marmara depremi öncesinde ders alınması gereken ve çok yakın tarihte gerçekleşmiş olan Adana, Afyon-Dinar, Erzincan depremleri gibi ülkemizi yasa boğan felaketlerden siyasi ergi elinde bulunduran çevreler ders almamışlar, ayrıca medyada bu konudaki gelişmeler, eni konu tartışılmamıştır. Olaylar günlük olarak değerlendirilmiş modası geçen konular göz ardı edilmiştir.

Kuşkusuz, toplumsal yapı içinde birleşik kaplar biçiminde çalışan ve birbirlerinden etkilenen diğer kurumlar da bu gelişmelerden en az iktidar ergini elinde bulunduranlar kadar sorumludur. Ayrıca bu sonuçtan hareketle, bugüne kadar genel anlamda medyamızın kamusal alandaki görevlerinden yalnızca biri olan "eğlendirme" işlevi dışındaki görevlerini, birkaç istisnai durumu hariç tutarsak, yerine getirmemesi dikkate değer bir gelişmedir.

Tüm uygar ülkelerde kabul edildiği üzere, kitle iletişim alanında ortaya konulan hizmetin önemli bir özelliği vardır. Bu tür hizmetler yarı-kamusal bir nitelik taşırlar ve bunlar toplumsal yararı göz önünde bulundurmak durumundadırlar. Oysa ülkemizde kamusal bir alanda faaliyet gösteren ve bu alanı işgal eden tecimsel radyo ve televizyonların, topluma karşı sorumluluklarını yerine getirmekte çok da istekli davranmadıkları aşikardır. Basın

yayın kuruluşları, kaynağı toplumun verdiği vergiler olan devlet teşvikleri ve düşük faizli kredileri kamu hizmeti yapma adına kullanabilmekte, ayrıca toplumsal bir görevi yerine getirdikleri varsayılmak suretiyle de bir takım ayrıcalıklardan yararlanmaktadırlar.

Medyada teşvik kullanımı ile Çetin Yiğenoğlu kitabında okuyucusuna şunları aktarmaktadır: "1990'ların ilk üç yılında kamuoyunu yönlendirmede etkin oldukları varsayılan birkaç basın kuruluşuna hazineden üç trilyon liranın üzerinde teşvik verilmişti. Hükümetlerce her yıl kalkınma planları doğrultusunda çeşitli sektörler için uygulanacak teşviklerin niteliğini gösteren 'Teşvik Tablosu' kapsamına alınan basın 'Özel önem taşıyan sektörlerden' sayıldı. Bu kapsama alınan 'medya' kuruluşları vergi indirimi, gümrüksüz makine dış alımı ve ucuz kredi kullanımı gibi olanaklardan yararlandırıldılar... ödenen teşviklerin aslan payları Sabah, Hürriyet ve Milliyet gazeteleri arasında bölüştürüldü." (Yiğenoğlu, 1996: 91)

Sonuç Yerine

Özellikle, Batı ülkelerinde kitle iletişimi olgusu ve kitle iletişim araçları gerek yasal düzenlemelerle gerekse mesleki çalışma ilkeleri ile etkin ve yetkin bir kurallar manzumesi içinde kontrol edilen, gelenekselleşmiş toplumsal bir faaliyet alanıdır. Ülkemizdeki demokratik gelişme çizgisi, tarihsel süreç içinde incelendiğinde görülecektir ki, kendiliğinden ve geleneksel bir takım temeller üzerinde, ayakları sağlam yere basmak suretiyle ortaya çıkmamıştır. Bu nedenle, demokratik geleneğin en önemli kilometre taşı olarak tanımlayabileceğimiz kitle iletişim araçları ve

bunlara ait uygulama ilkeleri de sağlam temeller üzerine, ne yazık ki, tam anlamıyla oturtulamamıştır.

Diğer yandan özgürlük anlayışı da ülkemizde yanlış değerlendirilmekte ve özgürlük kavramı başı boşlukla karıştırılmaktadır. Uzayda serbest dolaştığı düşünülen gök cisimleri bile sonuçta, belirli bazı itme ve çekme kuvvetlerinin etkisi altında hareket ve dolaşımalarını sürdürebilirler.

Gerçek anlamdaki özgürlük ve demokratik yaşam, yukarıda uzay örneğinde de sunulmaya çalışıldığı gibi, itme ve çekme kuvvetleri arasındaki dengeler üzerine kurulduğu takdirde gerçek olgunluğa erişebilir. Demokratik yaşamın vazgeçilmez unsurlarından biri de, kuşkusuz sağlıklı işleyen medyadır. Medya demokrasiyi sağlıklı işletip onu geliştirecek olan seçmene doğru bilgi aktarımını gerçekleştirmezse, seçmen doğruyu ve yanlıştan mümkün olabildiğince uzak tercihi nasıl yapabilecektir? O halde, doğru tercihin anahtarı, doğru bilgilendirilmedir. Sonuç olarak diyebiliriz ki, demokrasinin sağlıklı olarak işlemesi ve yaşaması doğru bilgilendirilmiş seçmen vatandaşa bağlıdır.

Demokrasi rejimi kuvvetler ayrılığı ilkesi üzerinde temellendiği gibi, ayrıca çıkar odaklarının da dengeli ve karşılıklı biçimde birbirlerini etkiledikleri bunlardan birinin diğeri üzerinde egemenlik kurmadığı ya da kurmasına meydan verilmediği ince bir denge rejimidir.

Bir başka anlatımla demokrasi, yanlış kararların alınmadığı ve/veya uygulanmadığı bir yönetim tarzı değildir. Demokrasinin erdemi, sistem içinde yanlış alınmış kararlardan dönme ve bunları uygulamadan kaldırma fırsatını bireylere ve/veya topluma vermesinden kaynaklanır. İngiliz devlet adamı Winston

Churchill'in deyişiyile "en kötü yönetim tarzıdır demokrasi, tabii eğer diğerlerini saymazsak". İşte böylesi bir rejimin yaşaması, gelişmesi, dengeleyici unsurlarını her zaman ayakta tutmasının en önemli araçlarından biri de, medyadır.

Bu nedenle medya, bir ülkedeki ana ve kılcak kan damarları gibidir. O damarların görevi, içinde gezen yaşam sıvısını ülkenin en ücra köşesine dahi, eksiltmeden tam olarak ve özelliğinden bir şey yitirmeden, ulaştırmak olmalıdır.

Kaynakça

- AKGÜNER, Tayfun, İLAL, Ersan, ÖNGÖREN, Gürsel (1995). **Kitle İletişim Mevzuatı**, Der Yayınları: 161, İstanbul.
- BELGE, Murat (1993). **12 Yıl Sonra 12 Eylül**, (3. Baskı), Birikim Yayınları, İstanbul.
- İÇEL, Kayıhan (1990). **Kitle Haberleşme Hukuku**, (Üçüncü Bası), Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.
- KONGAR, Emre (1998). **21. Yüzyılda Türkiye**, (13. Basım), Remzi Kitabevi, İstanbul.
- KOZANOĞLU, Can (1992). **Cıllal İmaj Devri**, İletişim Yayınları, İstanbul.
- NEBİLER, Halil (1995). **Medyanın Ekonomi Politikası**, Sarmal Yayınevi, İstanbul.
- YİĞENOĞLU, Çetin (1996). **Metelikten Medyaya**, Çağdaş Yayınları, İstanbul.
- YENGİN, Hülya (1994) **Ekranın Büyüsü**, Der Yayınları:129, İstanbul.